Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St, Jersey City, N J 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 148. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 7-го СЕРПНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, AUGUST 7, 1982 No. 148. VOL. LXXXIX.

НА ЗАХІД ПРОДІСТАЛОСЯ ОДНЕ ЧИСЛО „ВОЛІ І БАТЬКІВЩИНИ" з 1966 РОКУ

Торонто, Онт. (ПС „Зарево"). — На Захід надійшло 14-те число органу Українського Національного Фронту „Воля і Батьківщина" ч. 14, рік II, квітень 1966 р.

Згідно з інформаціями, поданими в „Українському Віснику", Випуск I—II, 1971 (пізніше доповненими „Міжнародною Амнестією", УІС „Смолоскип" та Пресовою Службою ЗП УГВР), Український Національний Фронт був заснований рядом українських патріотів на чолі з Дмитром Квецьком в 1965 році. 27-го березня 1967 року ця патріотична організація була розгромлена апаратом КГБ, а її члени були виарештовані; Дмитро Квецько, Зіновій Красівський (тепер вже покійний Василь Дяк) та інші були обвинувачені на підставі Карного кодексу УССР, статті 56, 62-1 та 64, і отримали, як на той час, дуже суворі вироки. В основу обвинувачення лягло видавання й розповсюджування журналу „Воля і Батьківщина". За недовгий час свого існування УНФ мав випустити, згідно з обвинуваченням прокуратури, 16 чисел цього журналу.

На 14-е число журналу „Воля і Батьківщина" складаються: Заява Українського Національного Фронту, підписана Центральним Проводом Українського Національного Фронту; „Україна під чоботом окупанта"; „Годі терпіти"; „Хто вони?" „Хвильовий і сучасність" (передрук з журналу „Пробоєм", 1942); „Український Народе!"; Українські новини.

Подаємо деякі уступи з цього числа журналу, що віддзеркалюють атмосферу в Україні в 60-их роках.

.....Боротьба буде важкою, забере багато жертв, але УНФ ніколи не припинить її доти, доки геть чисто не вимете з української землі всі колоніяльні мерзоти.

...Українці! З 1918 року нашу українську землю топче червоний окупант. Україна — колонія Росії. Невичерпні багатства нашої землі стали джерелом агресивних потуг совєтського імперіялізму. Наш народ став об'єктом жорстокої експлуатації.

...За розрахунками економістів союзна влада щорічно забирає з українського бюджету безповоротно, без будь-якої компенсації 4 міліярда золотих карбованців. Це майже половина всьогорічного бюджету УРСР. Це майже стільки, скільки відпущено в цьому році на розвиток всіх галузей народного господарства в СССР.

...Який нарід може похвалитися такими славними героями і такою чисельністю їх як наш український? Жоден!

...Спалювані, четвертовані, посаджені на кілля, з повідрубуваними головами, загнані в Сибір, знищені по тюрмах, вбивані з-за рогу провокаторською кулею, вбивані сотнями інших методів, вони залишили нам по собі світлу пам'ять і прекрасний приклад служіння свому народові. Так, це були сини народу! Вони вміли в трудні хвилини важких лихоліть знайти в собі силу волі й міць духа піднятися над мізерною суєтою

(Закінчення на стор. 3)

ВЕДЕТЬСЯ АКЦІЯ В ОБОРОНІ В. СТУСА

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Протягом березня ц.р. за ініціятивою „Ад Гок" комітету в обороні Стуса під головуванням проф. Юрія Шевельова та членів професорів Тараса Гунчака та Івана Фізера проведено акцію за звільнення поета Василя Стуса, якого совєтський суд вдруге засудив на чотири роки тюремного ув'язнення та п'ять років заслання за зфальсифікованими обвинуваченнями в „антисовєтській агітації та пропаганді".

Текст заклику в обороні Стуса вислано науковцям, письменникам та діячам культури в ЗСА, Канаді та Европі. Зібрано біля 150 підписів, в тому числі 52 українських професорів, письменників та бібліотекарів; 60 неукраїнських американських та канадських професорів; 22 американських та европейських письменників та редакторів; 11 керівників американських профспілкових та науково-дослідних інститутів.

Згадані члени „Ад Гок" комітету разом з адвокатами Віктором Рудем і Мирославом Смородським під час зустрічі 13-го квітня ц.р. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку вручили заклик з оригінальними підписами Елліоттові Ейбрамсові, заступникові державного секретаря в справах людини для дальшого ведення справи.

У зв'язку з вищезгаданим закликом Адам Бенджамін, мол., конґресмен з Індіяни, вислав 28-го червня листа в обороні Стуса до амбасадора СССР Анатолія Добриніна. Цю акцію здійснено за ініціятивою й зусиллям д-ра Михайла Головатого, який надіслав листа в справі Стуса до конґресмена Бенджаміна. Проф. Фізер вислав листа в справі Стуса до сенатора Билла Бредлі з Ню Джерзі.

Було б доцільно, щоб до акції приєдналися всі ті, що мають контакти з конґресменами та сенаторами, щоб акція провадилася далі в Конґресі. Потрібні інформації можна отримати від проф. Гунчака, пишучи на його адресу: Taras Hunczak, 15 School Ave., Chatham, N.J. 07928.

СССР ВИСТУПАЄ ПРОТИ „МІЛІТИРІЗАЦІЇ КОСМОСУ"

Київ, УССР. — Київська газета „Радянська Україна" у числі з 16-го липня ц.р., помістила коротку інформацію совєтського пресового агенства ТАСС про те, що генеральний секретар другої конференції Об'єднаних Націй щодо використання космічного простору для мирних цілей, Яшпал, виступив проти мілітаризації міжплянетних просторів.

Виступаючи на пресовій конференції, Яшпал говорив, що „спроби поширити гонку озброєнь на космос не тільки являють собою серйозну загрозу безпеці народів, але є бар'єром на шляху наукових досліджень і практичного використання космосу в інтересах людини". Конференція має відбутися в половині серпня у Відні, Австрія.

Цю заяву індійського вченого ТАСС розіслав до всіх совєтських і світових газет та інших засобів масової інформації, бо, як твердять численні політичні і військові спостерігачі, - Москва від започаткування полетів американського міпростірного корабля „Колюмбія", на покладі якого під час останнього лету знаходились також військові апарати, веде сильну акцію проти Адміністрації президента Роналда Реґена, бо вона, мовляв, хоче використати космос для мілітарних цілей.

„Хоч конференція у Відні буде присвячена питанням мирного освоєння космосу, - пишеться у звідомленні ТАСС, - її учасників не можуть не турбувати плани нинішньої адміністрації ЗСА перетворити навколоземний простір у нову арену гонки зброєнь". ТАСС каже, що згідно з американською пресою плянується „панування Сполучених Штатів у космічному просторі, що їх виношує адміністрація Рейгана".

Інформація кінчається ствердженням, що Совєтський Союз добивається вжиття конкретних заходів, які „припинили б шлях гонці озброєнь у космосі".

ІЗРАЇЛЬ ВІДКИНУВ ПРОПОЗИЦІЇ ЗСА

Вашінґтон. — Уряд ЗСА звернувся до Ізраїля із закликом поступитися у своїх здобутках у західньому Бейруті відтягнути свої війська до границі, яку встановлено минулої неділі.

Цей заклик ЗСА не знайшов відгуку в ізраїльському уряді. Після п'ятьгодинних нарад членів уряду в Ізраїлі рішено, що його війська не змінять своїх позицій так довго, як палестинські повстанці не вийдуть з Ливану.

Урядові чинники у Вашінґтоні інформують, що заклик Уряду прийшов рівночасно із гострою телефонічною виміною слів між президентом Роналдом Реґеном та прем'єр-міністром Менахемом Беґіном. В обидвох випадках поставлено ясно осторогу Ізраїлеві, що відносини поміж ЗСА і Ізраїлем погіршаться, якщо Ізраїль не заперестане непотрібного пролиття крови в Ливані. При вручуванні листа із закликом ЗСА, американський представник в Ізраїлі, Вілліям А. Бравн, звернувся також із вимогою, щоб ізраїльські війська вицофалися із західнього Бейруту, де все ще є окружені 6,000 палестинських повстанців.

Король Фагд із Савдиської Арабії прийняв останні домагання ЗСА з великою радістю, як подало пресове агентство тієї країни, і він у цій справі є в телефонічному зв'язку з президентом Реґеном. Натомість ізраїльські чинники уважають домагання ЗСА сиґналом для палестинців, що вони можуть залишитися в Бейруті.

Тимчасом ПВО предложили представникові ЗСА Филипові Габібові точний розподіл часу, в якому вони могли б вийти із західнього Бейруту. Габіб вповні вдоволений палестинськими пропозиціями, але існують ще деякі подробиці, які треба узгіднити. Однак немає запевнення, що Ізраїль погодиться на ці пропозиції.

У західньому Бейруті населення після останнього бомбардування ізраїльських військ дуже потерпіло: понад 300 осіб згинуло, багато більше було ранених. Багато із цивільного населення уважає, що остання атака була спрямована на них на те, щоб вони втекли до східньої, християнської частини Бейруту.

У конфлікт вмішався Совєтський Союз, лідер якого, Леонід Брежнєв, вислав листа до провідника ПВО Ясіра Арафата, схвалюючи його дотеперішні потягнення, називаючи його „героєм" та висловлюючи запевнення підтримки.

Дервінскі не прийняв пропозиції Президента

Вашінґтон. — Конґресмен Едвард Дервінскі, який у березні ц.р. програв передвибори в Іллиной, не прийняв становища амбасадора в Польській Народній Республіці, пропонованого йому президентом Роналдом Реґеном.

Едвард Дервінскі

Причиною відмови як пізніше виявилося, була дружина конґресмена, яка провадить у Вашінґтоні власне підприємство продажі реальностей і де ходять до школи їхні діти. У Вашінґтонських кругах ходять поголоски, що у Білому Домі застановляються над номінацією Дервінського на секретаря енерґетики, але покищо Уряд, ані сам Президент не зиходять з такою пропозицією, яку евентуально конґресмен бравби до уваги.

Раніше ходили поголоски, що президент Реґен плянує розв'язати Департамент енерґетики, а теперішній секретар Джеймс Едвардс плянував прийняти якесь становище у високому шкільництві. Коли Дервінскі заявив в Державному департаменті, що він не є жадним спеціялістом від енерґетики, то там йому заявили, що це якраз і добре, бо тоді жадні концерни чи фірми не матимуть впливу на цей Департамент. Державний департамент бере під увагу його добрі відносини з членами обидвох палат Конґресу і його знання міжнародної політики, що значно допомогло б Департаментові енерґетики встановити дружні зв'язки з країнами-продуцентами нафти.

Сам конґресмен Дервінскі зацікавлений в першу чергу таким становищем, яке має якесь пов'язання із міжнародною політикою, у якій він має найбільшу заправу. У сферу його зацікавлення входить також якийсь пост у Державному департаменті. Як виглядає, Дервінскі ніяк не хоче залишати Вашінґтону. Деякі особи у Вашінґтоні не виключають, що при евентуальному відході зі становища амбасадора ЗСА в Об'єднаних Націях Джін Киркпатрик, її становище може зайняти Дервінскі. Кирпатрик вже раніше висловлювала думку про можливий відхід з дотеперішнього посту і перехід до системи шкільництва.

В Кенії арештують військових змовників

Найробі, Кенія. — Офіційні урядові кола повідомляють, що понад 3,000 осіб, включно з 2,100 членами летунства цієї країни, були заарештовані органами безпеки за невдалу спробу перевороту уряду президента Данієля Арапа Мой.

Крім того, понад 1,000 осіб було арештовано за грабунки в Найробі під час кількагодинного заколоту. Хоч переворот приготовляли члени кенійського летунства, в повідомленні сказано, що в ньому були замішані також студенти та деякі частини армії. Одначе вищі круги армійських частин були в цілості льояльні до уряду і президента. Повідомляють також що були вбиті численні цивільні особи, правдоподібно під час грабунків склепів і мешкань в Найробі.

Французькі джерела повідомили, що заговір приготовляли члени совєтського КҐБ в Кампалі, столиці сусідньої Уґанди. Повідомляють також, що лівійські і етіопські тайні органи безпеки допомагали совєтським агентам у плянуванні змови. Одначе, проти них діяли також тайні органи безпеки Судану і Сомалії, які співпрацюють з американською розвідчою службою Сі-Ай-Ей.

Президент Роналд Реґен вислав гратуляційну телеграму до президента Кенії, в якій запевнив його в дальшій американській підтримці його прозахіднього уряду.

Конґрес схвалив плян зброєння

Вашінґтон. — У голосуванні над проєктом Роналда Реґена у справі замороження нуклеарної зброї і зменшення зброєння Палата Репрезентантів 204 голосами проти 202 підтримала Президента.

Хоча різниця у голосуванні дуже мала, то уважають, що його вислід це побіда Президента і його уряду, які дуже бажали того, щоби відкинути пропозицію на замороження нуклеарної зброї, пояснюючи це тим, що зараз СССР має сильну перевагу у її виборі і замороження в такому моменті поставить ЗСА нижче свого суперника.

Гаряча дискусія над проєктом Президента тривала у Палаті Репрезентантів біля дев'ять годин і її прислухувалося багато зацікавлених що виповнили вщерть ґалерію. В більшості це були ентузіясти замороження нуклеарного зброєння і вони кожний виступ членів Палати Репрезентантів за ним вітали сильними оплесками.

Після голосування ті, які були за замороженням нуклеарної зброї ствердили, що мала різниця у голосах вказує на сильну публічну опінію за такою акцією, та що ця публічна опінія враз з усіми демонстраціями в цій справі має вже великий вплив на політичних доячів.

Голосування в Палаті Репрезентантів припало саме на день, коли в Неваді відбувався пробний вибух нуклеарної бомби. Це була перша така проба від двох років, до якої мали доступ також журналісти. Не відомо чи це зумисне, чи був це збіг обставин, але цей пробний вибух, як теж голосування в Палаті Репрезентантів, відбувалися в навечер'я 37-их роковин скинення першої атомової бомби на Гірошіму в Японії.

Завершується підготова до Дня УНС у Філядельфії

Група танцюристок ансамблю з Фреквіллу

Філядельфія, Па. — Управа Окружного Комітету Відділів УНС Філядельфійської Округи, яку очолює Петро Тарнавський, інформує, що підготова до запланованого на неділю, 15-го серпня, ц.р., традиційного Дня УНСоюзу поступово завершується. Цей День відбудеться на площі УСО „Тризуб" у Горшамі, Па.

Комітет подбав про багату і різноманітну програму, в яку входять виступ танцюристів з Фреквіллу, Па., відчинення та вшанування союзових діячів піонерів Філядельфії та околиці, виграш цінних експонатів і забава при звуках оркестри „Вечірня Зірка", а для найменших будуть різні несподіванки. Управа подбала і про це, що діятиме кухня з традиційними українськими стравама, а для спрагнених будуть гарячі і зимні напитки.

До участи в цьому Союзовому Дні Управа Окружного Комітету запрошує все союзове членство і всіх земляків Філядельфійської метрополії та сусідніх місцевостей. Також запрошує громадян сусідніх стейтів. Управа також запрошує до участи сусідні союзові округи як Пенсильвенії, так і інших стейтів. Радо Управа буде вітати членство і представників Українського Братського Союзу, Союзу Українців Католиків „Провидіння" і Української Народної Помочі".

В згаданому святі візьмуть участь члени Головного Екзекутивного Комітету, як також члени Головного Уряду.

Управа інформує, що коли б не дописала погода, то Союзовий День відбудеться на посілості „Тризуба". Посілість „Тризуба", при дорогах Кавнті Лайн і Ловер Стейт, обіймає 28 акрів землі і під сучасну пору є найкращим відпочинковим місцем для мешканців Філядельфії й околиці. В зв'язку з цим Управа Окружного Комітету доражує всім членам у вільний час їхати на „Тризуб" на відпочинок.

Д-Р О. ДОМБРОВСЬКИЙ ВИДУЖУЄ ПІСЛЯ ОПЕРАЦІЇ

Джерзі Сіти, Н. Дж. — До редакції „Свободи" наспіла вістка, що д-р Олександер Домбровський, відомий історик-науковець, член управ УВАН і Українського Історичного Товариства, перейшов в одному з нюйоркських шпиталів операцію для усунення жовчевих каменів. Він поволі повертається до здоров'я та внедовзі повернеться з лікарні домів.

Зростають впливи військовиків в Панамі

Панама Сирі, Панама. — Після резиґнації президента Арістідеса Ройо під натиском Національної ґвардії, впливи цієї парамілітарної організації на панамський уряд є чимраз більші.

Голова Національної ґвардії, ген. Рубен Даріо Паредес, не скриває цілком того факту, що він є майже головним чинником в уряді. Як тільки новий президент Рікардо де ля Еспрієля перебрав урядування як голова держави, ген. Паредес, на пресовій конференції, вніс ряд „рекомендацій" і „суґестій" для нового президента, які подають, були прийняті „негайно" президентом. Цей самий генерал Паредес також наказав замкнути всі газети в Панамі на один тиждень.

Представники п'яти опозиційних партій гостро засудили замкнення часописів, але натомість підтримали ген. Паредеса в його пропозиції змінити конституцію, а саме створити новий трибунал, який перевів судові доходження в справі надужить колишніх державних урядників, що їх усунено за хабарництво та інші надужиття.

Урядові чинники в Панамі є переконані, що уряд Президента Роналда Реґена є прихильно наставлений до нового президента, бо бувший президент Ройо був знаний зі своїх лівих переконаних і антиамериканського наставлення. Новий президент де ля Еспрієля заявив, що закордонна політика Панами буде незмінною і що він є проти творення організації західньої півкулі без участи ЗСА, як цього домагався бувший президент Ройо.

В опінії дипломатів „Панама пересунулася на право, але як далеко на право, то ще не знати".

У світі

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЬСЬКОГО УРЯДУ Менахем Беґін, дякуючи президентові Роналдові Реґенові за привітального листа з приводу його 69-річчя заявляє у листі що він вважає Бейрут Берліном, а Палестинську Визвольну Організацію і її лідерів—гітлерівцями, „які заховались в бейрутських бункрах". „Моя ґенерація,—пише далі у листі Беґін,—присягала на вівтарі, що усі, які хочуть знищити жидівську державу чи жидівський народ є ворогами жидівства і, що все зло, яке колись виходило з Берліну не повинно ніколи більше повторитися."

У МОНТРЕАЛІ, КАНАДА, ЗАКІНЧИВСЯ п'ятьденний страйк транспортових робітників і 4,200 водіїв автобусів та працівників підземок повернулись до праці. Понад 600,000. осіб, які користуються публічною транспортацією були виставлені на протягу цілого тижня на невигоди, або сиділи в автомобілях по кілька годин на переповнених шляхах. Обидві сторони—міська управа і профспілка транспортових робітників погодились на компромісову розв'язку підвишки платень і в скорому часі підпишуть новий трирічний договір.

АВСТРАЛІЯ ПОГОДИЛАСЯ НАДАТИ ПРАВО політичного азилю для Люціяна Ковальчика, торговельного радника польської амбасади в Джакарті, Індонезія. Ковальчик ще у травні ц.р. покинув приміщення амбасади з дружиною і двома малолітніми дітьми, а тому, що не хотів залишатися в Індонезії попросив австаралійську амбасаду про азиль.

ДРУЖИНА ГОЛОВИ КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ вільної профспілки „Солідарність" в Польщі Леха Валєнси, Данута, зустрілась у Варшаві з кореспондентами і розказала їм про останні в її відвідини мужа на польсько-совєтському кордоні, де тепер перебуває Л. Валєнса. Д. Валєнса підкреслила, що теперішній режим прем'єр-міністра Войцєха Ярузельського погодиться на його звільнення. Вона однак відмітила, що її муж у повному здоров'ї і гуморі. Як відомо, Л. Валєнса й інші профспілкові керівники були арештовані після проголошення воєнного стану в Польщі ще 13-го грудня 1981 року. Цей стан, за вимком деяких незначних полегш, не змінився дотепер.

ІРАНСЬКО-ІРАКСЬКА ВІЙНА ЗАСТРЯГЛА на мертвій точці після двотижневих інтенсивних боїв і великих жертв у людях та матеріялі. Не зважаючи на кілька спроб посиленої офензиви, Іранові не вдалось здобути стратегічних пунктів на території Іраку. При тому Іран тільки під час одного більшого бою втратив 8,000 вояків, згідно з інформаціями іранських чинників і закордонних кореспондентів Політичні і і військові спостерігачі кажуть, що ця війна тягнутиметься мабуть ще довго і тяжко передбачити чи взагалі хтось з воюючих держав осягне перемогу. Ірансько-іракською війною займеться незабаром Арабська ліга.

В Америці

АМЕРИКА ПЛЯНУЄ ЗБІЛЬШЕННЯ ЕКСПОРТУ збіжжя до Китаю, згідно з повідомленням Департаменту хліборобства у Вашінґтоні. В повідомленні сказано, що на днях заступник голови Департаменту, Сілі Лодвик, та група експертів, виїжджають до Пекіну для переговорів з представниками китайського уряду. В минулому році Китай був найбільшим ринком збуту для американського збіжжя, закупивши в Америці продуктів на суму 1,4 більйона долярів Завданням американської делеґації буде втримати такий самий рівень експорту збіжжя та здобути китайський ринок на інші американські продукти.

КОНСЕРВАТИСТИ В ЗСА зорганізовані в Крайовому консервативному комітеті політичних акцій, вже два роки тому поставили на листу кандидатів на законодавців до Конґресу, яких треба поборювати, прізвище сенатора Данієла Мойнигена, що кандидує цієї осени на перевибір. Але недавно це поборювання кандидатури Мойнигена цей Комітет відкликав, як дуже коштовне й малонадійне. Сен. Мойниген має сильну позицію в ліберальному Ню Йорку, особливо велику підтримку жидівського лаббі, бо він беззастережний приятель Ізраїля і всіх потягнень цієї країни, тому його перевибір на сенатора з Ню Йорку є майже запевнений.

КІЛЬКА ГОДИН ПІСЛЯ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУційної поправки для збалянсування федерального бюджету, Сенат ухвалив новий законопроєкт, відкидаючи 5 більйонів долярів призначених для пенсіонерів, як вирівняння з уваги на інфляцію. Цю підвишку відкинено, щоб втримати федеральний бюджет на 1983 рік у висоті 770 більйонів дол.

АРАБСЬКІ ЖІНКИ ПОКІНЧИЛИ ГОЛОДІВКУ у Вашінґтоні, яку вони переводили вподовж вісьмох днів на знак протесту проти ізраїльської бльокади західнього Бейруту. В цій групі було також кілька дружин арабських амбасадорів у Вашінґтоні. Гала Максуд, речник групи, заявила, що атака ізраїльських збройних сил на західній Бейрут змінила ситуацію на Близькому Сході та що завданням арабів є припинити масакру невинного цивільного населення в столиці Ливану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

[illegible] підписані авторами не мусять відповідати погля[illegible]. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти [illegible] надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повер[illegible] тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучив[illegible] конверт з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Збіжжя для СССР — так, газ з СССР для Европи — ні

Коли у грудні 1979 року Советський Союз вмаршував кругло 100,000-ою армією до Афганістану і замінив тамошнього ніби ще замало льояльного супроти Москви комуністичного прем'єра іншим ще більше слухняним своїм градоначальником, тодішній президент ЗСА Джіммі Картер зареаґував припиненням продажу збіжжя Советському Союзові. Роналд Реґен не визнав рації такої ніби кари супроти большевицької імперії. У своїй передвиборчій кампанії він твердив, що покарано направді не большевиків, а американських фармерів, бо Москва нічого не втратила на припиненні торгівлі збіжжям з Америкою: вона збільшила імпорт збіжжя з Канади, Австралії і Південної Америки та частинно далі діставала й американську пшеницю за посередництвом своїх сателітних країн. І тому, ставши президентом, Роналд Реґен скасував те ембарґо на вивіз збіжжя до Советського Союзу й відновив продаж збіжжя Москві, хоч у зменшеній кількості, бо вміжчасі СССР придбав собі інші джерела збіжжя для свого голодуючого населення.

Але ось Західня Німеччина почала переговори з кремлівськими володарями про переведення газопроводу зі Сибіру до Західньої Европи, яким Західня Німеччина і Франція отримували б — на дуже вигідних для них умовах — советський природний газ. Президент Реґен заявився проти такої трансакції, яка, мовляв, узалежнить ті західньоевропейські членські країни НАТО від Советського Союзу і дасть советській імперії тверду валюту, потрібну їй для дальшої розбудови своєї мілітарної сили. Ті арґументи не переконали лідерів Західньої Німеччини і Франції, які — знехтувавши порадами Реґена — підписали із Советським Союзом формальний торговельний договір про доставу советського природного газу. Реґен проголосив заборону вивозу з Америки широкопромірних сталевих рур, потрібних для проведення такого ґігантського проводу з Сибіру до Західньої Европи. Проте це тільки огірчило західньоевропейських лідерів, які закинули Роналдові Реґенові „подвійну бухгальтерію — мовляв — це не логічна і непослідовна американська закордонна політика, яка дозволяє на постачання Советському Союзові збіжжя, підтримуючи цим большевицький режим, бо облегшує йому боротьбу з господарською кризою в імперії. Найсильнішим арґументом західньоевропейських союзників Америки у цій справі був — і є — закид, що становище Роналда Реґена заперечує принцип свобідної міжнародної торгівлі, дарма, що американська Республіканська партія вважає цей принцип непорушним, створивши з принципу вільної торгівлі одну з головних підстав усієї своєї політичної філософії. Відомо, що Демократична партія схиляється куди більше в сторону принципу державної контролі над всією економікою.

Кілька днів тому прем'єр Британії Марґарет Тачер, дотепер найвірніший союзник Америки, наче забувши за приязне супроти Британії становище Америки у війні проти Арґентини за Фалькляндські острови, проголосила свою солідарність із Західньою Німеччиною і Францією у справі імпорту советського природного газу. Президент Реґен заявив, що це „непорозуміння в родині". Але те „непорозуміння" найбільше, найгостріше, від часу, як Шарль де Голь скасував усі американські військові бази на території Франції у 1966 році, відтягнув французьке військо з-під безпосереднього командування американського головного команданта збройних сил НАТО та примусив Америку перенести головну кватиру НАТО з Парижа до Брюселю. Згодом американсько-французькі відносини покращали. Роналд Реґен разом з державним секретарем Александром Гейґом зуміли піднести занепалий міжнародний престиж Америки, але в останніх тижнях проблема советського природного газу для Західньої Німеччини, Франції і, мабуть, також для Англії створила новий гострий конфлікт між ЗСА і їхніми европейськими союзниками, що принесло наступникові Гейґа Джорджові Шулцові новий великий клопіт.

У західньоевропейській пресі появився поважний закид на адресу президента Реґена: він, мовляв рахується із потребами американських фармерів, але заперечує право, ба — обов'язок — европейських союзників рахуватися з потребами своїх громадян. Імпорт советського природного газу мав дати працю сотням тисяч безробітних німців і французів та у великій мірі унезалежнити їх від арабських продуцентів нафти. Настало сильне охолодження відносин не тільки між ЗСА й Ізраїлем, але й між ЗСА і їх европейськими союзниками, на превелику радість Москви.

ПРЕЗИДЕНТ АРҐЕНТИНИ РЕНАЛЬДО БІНЬЙОНЕ заявив кореспондентам, що відбуття вільних виборів в Арґентині, раніше плянованих на 1983 рік, було б передчасним потягненням, але військова хунта працюватиме в тому напрямі, щоб привернути демократичну систему в країні з допущенням до виборів інших політичних партій і переданням влади в руки цивільних політиків. Він рівночасно запевнив, що теперішнє військове керівництво не плянує творити окремої політичної партії.

Петро Григоренко

„ПРО ЩУРІВ, МРІЇ ХАРКІВЧАН І ЩЕ ПРО ДЕЩО"

II

Я добре розумію, що всі ці міркування — ділення шкури невбитого ведмедя. Що зараз у всіх народів СССР є тільки одно завдання: визволитися від комуністичної тиранії. Добитися ж цього можна тільки спільними зусиллями всіх підсоветських націй. А тому всяке теоретизування, яке вносить розлад і роздори між нації, непотрібне і шкідливе. Але переконати про це людей крайніх поглядів — дуже важко.

Ось рецензент, урочисто заявивши про свою відданість референдумові, вслід за тим робить додаток з виразним наміром — представити в смішнім світлі саму думку про відділення України від Росії. (Харківчани мріють про кордон між ними і ростовчанами). Алє це зовсім не смішно. Гірко! Кордони кордонам нерівня. Ми з дружиною в 1980 році об'їхали всю Европу і не завважили ніяких кордонів. Але о. Кирилл, очевидно, уявляє собі тільки такі границі, як у СССР — „на замку". І він не хоче, щоби така границя пролягла десь між Харковом і Ростовом-на-Дону. Він має намір перекинути її на західні границі України. А я зустрічався з людьми, яким також не подобається границя десь-там між Харковом і Ростовом, але вони вважають, що її треба перекинути в протилежний бік — до передгір'я Кавказького хребта. І що ж тоді,-затіємо спір на цю тему? посваримося і будемо „винищувати" один другого, забувши, що 'ведмідь' ще живий і дуже агресивний; що він може прийти у відвідини до суперників і всім їм скрутити карк.

Дивні ці крайні: великодержавники, єдинонеділимці, та їх антиподи, люди, заражені провінційним націоналізмом. Одні і другі не знають Советського Союзу і тому не розуміють багатьох важливих питань. Вони в стані затіяти суперечку з приводу будь-якої давно віджилої, але дорогої їм догми, сперечатися із заїлістю, допроваджуючи справу до повної взаємної ворожнечі а при відповідних обставинах — до міжнаціональної різні. Єдинонеділимці ніяк не можуть усвідомити собі, що СССР — не Росія, — так само, як провінціял-націоналісти, наприклад, українські, не здібні засвоїти собі, що є тільки одна Україна — „радянська Україна", і рішати її долю будуть народи, що її замешкують. Пан Фотієв обіцяє їй референдум, припускаючи, видимо, що всі народи СССР будуть валити комуністичну імперію в ім'я відновлення єдиної і неділимої матушки-Русі, а вона, відновившись, обдарує їх референдумами. При цьому він забуває або промовчує те, що відновити Русь у межах сьогоднішнього СССР можна тільки силою зброї.

Для кращого розуміння — один приклад. Припустимо, що з тих чи інших причин советська імперія розвалилась. Створено тимчасовий уряд Росії. Але одночасно поутворювалися і тимчасові уряди союзних республік. Україна користуючись тим, що вона член ОН, висилає до Ню Йорку нову делеґацію і заявляє про свій вихід із складу СССР. Це зовсім реально. Серед українських правозахисників чимало людей державницького розуму. А що проти цього може вдіяти уряд Росії? Післати війська, якщо вони у нього будуть? Нічого іншого в тих умовинах він зробити не зможе. Єдинонеділимці припускають, що цю ролю візьме на себе советська армія очолена єдинонеділимцями. Але... як знати, як знати.

Підбиваю підсумки. Коли наступить безславний кінець советській імперії, ми не знаємо, але переконані, що це неминуче, і робимо все, що можливе, щоб наблизити цей кінець. Що станеться далі,-це закрите від нашого духового зору. Але в багатонаціональному державному організмі (ми повинні це передбачити) можуть виникнути міжнаціональні конфлікти з можливим переростанням їх у взаємну ворожнечу і в збройні зудари. Тому ті, хто проголошує програми у національному питанні, не повинні допускати двозначностей і недомовлень. І зайво вигадувати формулювання. Існує Статут ОН і Декларація прав людини. Нам треба просто користуватися цими документами. Всім, хто бореться проти комуністичного тоталітаризму в національному питанні, треба твердо заявити, що кожна нація має право на самовизначення, створення незалежної держави і на повну суверенність. І сказати це чітко, певно, без будь-яких застережень. Хіба що для гарантії додати: ніхто не має права впроваджувати свої війська на територію другої країни під жадним претекстом.

Один з тих, що прислали мені писемний відгук на мою книгу, завважив: "Мені здається, Ви дуже обережно і тактовно торкнулись українського національного питання".

Так, обережно. Це дуже тонке, делікатне і болісне питання. Жартувати тут не слід. Хто хоче перемоги над комунізмом і стоїть за справжню приязнь народів, повинен щиро визнати рівність всіх націй. І не нав'язуватися нікому ні в опікуни, ні в старших братів, тим більше, що в Україні старший брат після одруження відокремлюється від молодших. Той, що шукає формулювання, яке дало б можливість оправдати поневолення своєю нацією інших, робить лихе діло. Якщо ми не доб'ємося дійсної взаємопошани націй і не об'єднаємо своїх зусиль у боротьбі з комунізмом, ми заслужимо на те, щоб Господь покарав нас забуттям і смертю на вигнанні.

З МОГО ВІКНА
Іванна Савицька

„Новацька Слава"

„Хочу бути здоровий, мудрий, чистий, приємний, чемний, щасливий, лагідний, радісний, веселий, робити добрі діла і співати".

Посередині малюнку — проміння, усміхнене сонце, а кругом нього звірятка саме з такими прикметами — (сова, пташка, білка, ракун, сарна, і т. п.).

Такого листа дістала я з табору новаків в Іст Четем, який тривав від 3-го липня до 24-го липня 1982 року.

Братчик Славко (пл. сен. Ярослав Пришляк) пише таке:

„Наш табір має назву „Новацька Слава", яка вияснювала дитині славу Пласту впродовж 70 років. (Ювілейний рік Пласту).

Табір ділився на чотири гнізда: 1.Козацька слава, 2. Стрілецька слава, 3. УПА-слава, 4. Дивізійна слава. До цього були відповідні гутірки, оповідання, казки, експонати тощо.

Новаки сприймали матеріял із захопленням. Я дякую Всевишньому за опіку, добру погоду, за добрих дітей, та батьків".

З таким самим захопленням сприймаю, Братчику-Славку, Вашого цінного листа і пояснення до Вашої праці.

Численні підписи на картці гарним українським почерком говорять обіцююче, що „Слава Новацька" не пропаде, коли матиме таких виховників, як Ви - Пане-Командате.

Готуйсь!

П.С.

Ще маленька деґресія.

Мені пригадався новацький табір в Іст Четем в перших роках нашого приїзду до Америку, Падав густенький дощик, а наші новаки, худенькі, недоживлені діти маршували по розмоклій дорозі. Щоб наглядати за Ромчиком і Любіком Любікова бабуня і я засекретились у таборі і зорили за нашими мізинчиками.

Дощ розпадався, і я вхопила парасоль, а бабуня свою пелерину і ми кинулись у маршуючу лаву. Наші хлопчиська обкинули нас льодовим поглядом, бо саме змокнути аж до останньої нитки було найбільшим геройством.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про те, що не говориться голосно

Хто із нас не знає тієї славної китайської фігуринки трьох мавп, із яких одна замикає вуха, друга очі, а третя уста?

Вона не раз насувається нам на думку, коли спостерігаємо життя нашої теперішньої української спільноти. Бо ми живемо у добі величезних соціяльних і звичаєвих перемін, у часах коли навіть Церква улегшує свої правила, живемо у американському морі, яке втягає в себе усі нові течії,а ми хочемо доконче затримати стан з-перед двадцяти чи більше років.

Не будемо тут дискутувати чи ці нові течії є правильні, чи ні, чи втримаються вони на довго — чи може переминуть, як багато дечого іншого. Але вони існують, живуть, ми з ними зустрічаємося на кожному кроці, в часописах фільмах книжках, у житті знайомих з нашого оточення. Ба, що більше, ті самі течії, ті самі соціяльні проблеми висуваються серед нашої громади. Правда, вони ще не так і популярні і часті, але таки досить поважні, щоби до них займати становище і про них ясно та одверто говорити. Але, на жаль, так воно не є. Ми шепочемо, розповідаємо собі одні одним частенько, навіть перебільшуємо факти, але ніколи не виносимо їх на яв. Бо де ж годиться розглядати такі питання дня — як розводи, п'янство гомосексуалізм чи наркоманство, як проблеми в українській спільноті.

„Ми таких проблем не маємо" — скаже нам кожний зі святим обуренням. „Ми чиста, незаторкнена брудом сьогоднішнього життя, спільнота". „Ми не будемо про такі справи публічно говорити"... Достоменно так як ті три мавпи: нічого не бачити, нічого не чути і нічого не говорити.

А тим часом життя пливе далі і пориває за собою тих, хто в ньому виростає і дозріває. Серед них є і частина нашої молодої спільноти, яка зустрічається із тією брутальністю сьогоднішнього життя на кожному кроці і яка щораз частіше вже є не лише спостерігачем її, але й співучасником. Куди іти їм за допомогою, з ким говорити про складні психічні переживання?

Де можна прочитати на ці теми в українській пресі, як дізнатися про інших українців, що мають подібні проблеми?

Дарма. Затикаймо і далі вуха, уста та очі й вдаваймо, що ми „нічого не знаємо".

О—КА

Євген Блакитний

ПРО СПОМИНИ

„Йосип Гірняк, Спомини", „Сучасність", Ню Йорк, 1982

II

Для цього потрібно рішуче порвати з українською відсталістю, загумінковістю — порвати з традиціями та впливами російських провінційних театрів на Україні, орієнтуватись на Европу, на кращі інтелекти світових культур.

Курбас мріє про український модерний театр світової мірки.

Він сходиться з групою молодих ентузіястів — студентів драматичної секції інституту ім. Лисенка, очолює їх і 1916 року творить „Молодий театр".

Цей театр мав би піти своєю власною українською дорогою, театр експериментальний, який виховав би нового, гнучкого, здатного до любих сценічних перевтілень актора, одночасно, цей театр мусів навчити актора володіти кращими засобами нової театральної культури Заходу. Основний наголос у вихованні актора ставиться на рух, ритм, слово, фіксацію жесту та мізансцени, масові постановки, де форма відходить від індивіда, а панівне значіння надається композиції усієї виставки в цілому.

За короткий час свого існування (три роки) — „Молодий театр" (що ріс під мішаним впливом клясики і модернізму, неоромантики та символізму) — дав своїм акторам необхідну кількість знань та умінь, приєднав їх до нової театральної культури Заходу та висунув ряд проблем до їх дальшої самостійної творчої праці.

Терор та ворожа окупація — зліквідували „молодий театр". Основна група основоположників та видатних акторів цього театру помандрувала до Кам'янець-Подільська, де перебував тоді уряд УНР. Там вони створили новий театр ім. Івана Франка, актором якого став і автор Споминів .

З великою експресією, жваво й цікаво описує Гірняк ці веремійні роки, постання, діяльність та існування різних театральних колективів, своє знайомство з примадонною та членом основоположником „Молодого театру" — Олімпією Добровольською та свою участь у новозаснованому театрі ім. Ів. Франка.

Описує Гірняк і свою подорож разом з Добровольською з Вінниці до Києва у лютому 1920 року. За посередництвом Добровольської у Києві відбувається знайомство з Лесем Курбасом.

Це знайомство вирішило майбутню долю автора споминів, на все життя зв'язало його з Лесем Курбасом, обумовило його участь та театральну кар'єру в майбутньому мистецькому об'єднанні та театрі „Березіль" (одночасно примадонна „Молодого театру" — Олімпія Добровольська стала примадонною усього життя Гірняка та разом з ним поділила увесь його творчий шлях у театрі).

Заснований 1922 року „Березіль" — був продовженням та завершенням тієї мистецької лінії, яку Курбас намітив ще в „Молодому театрі". Різниця між ними полягала лише в тому, що коли „Молодий театр" був до деякої міри театром еклектичним, „Березіль" уже був наскрізь самобутнім, оригінальним українським революційним театром широкого громадського значіння.

У своїй праці „Березіль" намагався охопити всі ділянки мистецької театральної культури включно з виданням власного журналу та творенням української театральної термінології.

Одинадцять років існування „Березоля" (рік розгрому 1933) — виповнені шаленою творчою та організаційною працею Леся Курбаса.

Великий патріот державного та культурного відродження — Курбас поставив „Березіль" у центр українського культурного руху 20-их років. За цей короткий час він сягнув до таких вершин театрального мистецтва, які в нормальних умовах Заходу, щоб їх осягнути, потребували б кілька ґенерацій театральних мистців.

Про цей неймовірно важкий та плідний творчий шлях Леся Курбаса, Йосип Гірняк оповідає в своїх Споминах .

На закінчення треба сказати ще декілька слів про ті політичні обставини, що зумовили творчий розвиток та загибель театру „Березіль" і його творця.

Уже після першої спроби встановлення на Україні принесеної на багнетах з Росії советської влади, ультиматуму Леніна Центральній Раді та виповідження війни, член російської комуністичної партії большевиків — Василь Шахрай — на першому Всеукраїнському з'їзді рад у грудні 1917 року, гостро виступив проти цього ультимату та ленінської національної політики в обороні Центральної Ради та української національної революції.

Ленін вважав Центральну Раду — буржуазною контрреволюцією.

Шахрай вважав Центральну Раду єдиним осередком визвольної боротьби поне-

(Продовження на стор. 4)

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР АФРИКАНСЬКОЇ держави Зімбабве Роберт Муґабе плянує запропонувати однопартійне керівництво в державі після виборів, які нібито мали б відбутися в 1985 році, згідно з конституцією прийнятою зараз після проголошення самостійности в 1980 році. „Ми відкрито скажемо виборцям про свої пляни введення однопартійної системи під час виборчої кампанії",—заявив Муґабе в інтерв'ю з кореспондентом місцевого журналу.

Вадим Чечва

...А САМИ ПОЛЕГОША, ЗА ЗЕМЛЮ РУСЬКУЮ...

(Оповідь з життя наших прапредків антів)

II

Хоча і негодували старійшини родів та деякі старші войовники, хоча тут і там обурювалися на усунення Добротеса та нічого не могли вдіяти — перемогла запальна молодь — прихильники бойового Буса. По всій антській землі від Карпат аж по Дон — смерчем промчало сотні вісток із копними знаменами Буса, призиваючи всіх молодих та дужих під знамена його на прю з остґотами...

Мов дужа повінь гірських рік закітлувало, зашуміло, заревло і вихорем закружляло спокійне досі плугаторське плем'я антів, і під проводом своїх князів і ватагів довжелезними степовими полозами посунули на вказане для збору місце...

Перед боєм князь Бус скликав копну раду. Перед теремом, серед двору уставлено десятки широких столів та ослони,і понад дві сотні князів і голів родів засіли до пиру. Столи вгиналися від наїдків та напитків. Великі жбани та ведмедики, по вінця наповнені питним медом. У мисах парувала запашна пшоняна каша, медяне коливо, кутя та білі колачі. На підносах парували туші диків, сарн та іншої дичини. Осторонь гурт дівчат виводив тужних пісень, а знову ж із другого боку, гурт завзятих парубків дзвенів бойовими піснями...

Та враз усе втихло. Це князь Бус, господар гостини, піднісся із-за столу й підніс у правиці коряк із медом. Заки випили, — заговорив він дужим голосом до зібраних: — Шляхетні князі й ви старійшини! Випиймо до дна за успіх у бою за перемогу, що напевно буде по нашому боці, якщо ми станемо як один муж, під одним проводом й тому пропоную,ось тепер, обрати одного з нас очолювати всю дружину й вести нас до перемоги!..

— За перемогу антської зброї під проводом старійшого князя Буса! — вигукнув один із його друзів, а його слова підхопили вої, так, що й не чутно було вже інших голосів. Гості випили чари, а дехто й голову опустив додолу. А тоді серед вигуків та співу почався бенкет...

Не довго гостювали князі та старійшини в начального князя Буса. До теремів пригнав на спіненому коні звістовий і приніс грізні вісті — маса-масенна остґотських військ нахлинула на антські землі. Палять городища, руйнують двори, мордують людей. Ідуть у великому поспіху, не дають коням передишки, а за ними попелища і курява, наступаючих їм на п'яти полчищ...

Бус одразу прохмелів і з місця велів трубити воєнне поготівля, вступаючи в бій із грізними полками ґотів. Організував збройні загони та готував істивне, ладуючи їх у мажі, запряжені круторогими биками. Тисячі воїв під його проводом зібгані у відділи під вожею своїх старшин, підпорядкованих Бусові, зчіпилися тут і там із ворожими ватагами. Бус, попрощавшися зі своєю молодою дружиною і двома синками-отроками, погнав на чоло походу. Військо спішило маршовою риссю, а їм приґравали троїсті музики...

На землю ступала черлено-золота осінь. Карпатський бір смаганий ударами вихру, понурим стогоном виґравав жалібні мелодії. Над верхів'ям гір небозвід покрила чорна кирея сльотливих хмар. Місинка закостеніла зі стужі, Діброво вихор шпурляв черлне і жовте листя, у Лазах ютилися померзлі олені, лякаючися рокоту громовиці і блиску зиґзиці. Сльота розмочила дороги. Комонним то ще півбіди, але пішакам, то пожалься Боже. Годі було випхати з болота мажі, а це все сповільнювало похід і бойові дії. Ворог на бистрих конях ударяв у чоло,то знову наступав на п'яти... У темні вихряні ночі, лунами відбивалися на чорному небі заграви пожарів городищ, наводячи на скот, на дич і на людей жах. Коні жалібно їржали, а воли ревли, мов би їх на заріз вели. Приклавши до землі вухо, чутно було тупіт, а далі почувся тисячгомонний гул...

Військо Буса розтаборилося на широкій долині між двома узгір'ями, плечима оперте об виступи Карпат. Намет начального князя розкинено по середині табору біля потічка Дубрівника. Направо простяглися мокляки й багна Сигли, наліво котила бурхливі води річка Чечва, а зараз же за нею — стрімкі обриви гори Місинки. Бус велів уставляти, антським звичаєм, попереду і по боках мажі, вивернені догори колесами та присипані землею, щоб ворог не ввірвався у середину — ще й вужищами позв'язували один до одного. Биків залишено на тилах. Бус назначив отаманів для більших відділів кінноти — були це князі Межимір, Кологост, Удар та інші, що мали завдання викликати ворога на герці, а в той же час готували засідку на ворога в болотах Сигли, набивши навколо гострокінчасті дубові палі та нарубавши стоси колючої тернини по боках, заманюючи ворога в багна. Задум був не поганий, якщо б ішлося про малу кількість ворога і напевно приніс би Бусові перемогу, одначе тут перекочував увесь нарід — це була потопа, що все змила на своєму шляху.

А ось і зблизився ворог. Князі герцівники заманили значний відділ кінноти в засідку, вибивши їх до ноги. На жаль, трупи загатили багна і по них, немов по помості перейшла решта ґотів і зтилу напали на антів. Треба було поспішно міняти фронт, а тисячі-тисяч ворогів хлонули гірськими ручаями в часі повені - здавалося кінця-краю їм не має. Три дні від зорі до зорі йшла люта січа. Анти стали знемагати. В середу по полудні ранено Буса й у війську антів почався нелад. Лад навів мужній голос Добротеса, що велів нашвидкоруч зорганізувати опір проти ворога. Його дружинники знали, що їм прийдеться згинути, але допомогли вирватися із ворожих лабет решті антського війська. Добротес же зібрав свою дружину і яром дубрівника довів їх до річки Чечви, а там вивів на Місинку й вони згубилися в дооколишніх дубових борах, хоча вороги й наступали тут же за ними. Вивівши військо із западні, Добротес, собі знаними стежками, вернувся до тих, що залишилися у арієрґарді, стримуючи ворога. Бус помер від ран і його похоронено на верху Місинки, а військове командування обняв Добротес. Розлючені ґоти зі землею зрівняли городище. Люд повтікав у ліси та дебри.

Нерозважний Бус усе поклав на одну карту і програв. Втратив власне життя і життя інших сімдесяти князів і тисячі воїв, що полягли в нерівній боротьбі. Правда,тисячі-

(Продовження на стор. 4)

Владика Мстислав з нагоди 40-ліття свого служіння

Ні ювілеї, ні літня спека сповільняють нашого 84 років - молодого, динамічного і всеохоплюючого Владику, Митрополита Мстислава. Не встигли втихнути ювілейні святкування, як ми чуємо, що Владика вже в Европі. І ніби одночасно ми бачимо його на Союзівці і на ОДУМівці; і скрізь з метою, з обов'язками.

І в цей сам час не проминула уваги Митрополита Мстислава справа пам'ятника бл.п. Митрополитові Василеві Липківському. До Комітету Побудови Пам'ятника дісталася копія листа Владики до кредитівки Св. Андрія, яким він переслав 500 дол. на фонд будови пам'ятника з нагоди 40-ліття свого єпископського служіння рідній Церкві і українській людині.

Це вже не перший раз, що Владика Мстислав збагачує фонд пам'ятника. Участь Владики у праці над будовою пам'ятника почалася від його привітання і благословення ОДУМівського задуму пам'ятника і продовжується до сьогодні. Не відбулося майже ні одного засідання Комітету Пам'ятника без участи Владики-Митрополита Мстислава. Він поміг вибрати одне з найкращих місць для пам'ятника поруч Церкви Пам'ятника в Осередку УПЦ. Він довершив чин посвячення землі під пам'ятник та виголосив зворушливе слово — історичну лекцію з нагоди посвячення. Його настанови і поради Комітетові є завжди влучними та спираються на багатющому особистому досвіді.

Цим шляхом Комітет побудови Пам'ятника висловлює щиру подяку Владиці-Митрополитові Мстиславові за всю його всебічну допомогу Комітетові і справі пам'ятника та за його щедрі пожертви на будову пам'ятника.

Хочемо вірити, що приклад Владики заохотить нашу спільноту, а зокрема вірних нашої Церкви, не лишатися байдужими до побудови пам'ятника Митрополитові-Мученикові Василеві Липківському, а своїми пожертвами ставати співучасниками його будови для збереження нашої історії у спадщину нашим наступникам.

Будову пам'ятника уже почато. Поступ і закінчення праці залежатиме від жертводавців. Пожертви слід виписувати на Ukrainian Orthodox Church, Lypkivskj Fund, і пересилати до: St. Andrew's Federal Credit Union, P.O. Box 375, S. Bound Brook, N.J. 08880.

Комітет побудови Пам'ятника Митрополитові В. Липківськіому

Ієрархія підтримує УЛМузей

Цього року сповнилося 35 років від часу насильної поголовної депортації польською владою українського етнічного населення Лемківщини і цілого Закерзоння на польські понімецькі землі. Від того часу мала частина українців на власну руку повернулася на землю своїх батьків, але офіційного дозволу влади на поворот українців досі не було.

Міністерство внутрішніх справ, під юрисдикцією якого перебуває українська меншина у Польщі, добре дбає, щоб наших людей якнайшвидше асимілювати та спольонізувати. Польська адміністрація і населення затирають сліди українського життя на Лемківщині і Посянні. Нищаться оцілілі ще церкви, придорожні хрести та каплиці, цвинтарі, написи кирилицею та всякі знаки української присутности тут, а деякі пам'ятки українського мистецтва поляки присвоюють собі і часто торгують ними на різних ринках.

З метою збереження пам'яток культурної спадщини Лемківщини, після багатьох років підготовки, заснувався з ініціятиви Організації Оборони Лемківщини Український Лемківський Музей, що ставить перші кроки свого оформленого життя. Безпосередньо музеєм опікується Рада директорів, що створилася з гуртка ентузіястів лемківської музейної справи. Початки оформлення цієї неприбуткової інституції не легкі, але є надія, що перешкоди поборемо, та що єдиний у світі Український Лемківський Музей буде гідно оформлений. Це, очевидно, залежатиме у великій мірі від фінансової допомоги не тільки лемківської, але й загальноукраїнської громади.

Нам приємно звернути увагу нашого громадянства на позитивне й прихильне ставлення ієрархії Української Католицької Церкви до справи збереження культурної спадщини лемків.

Початковий клопіт із приміщенням для цієї інституції було розв'язано завдяки дозволові мецената української культури Владики Василя Г. Лостена - епарха Стемфорду, на влаштування УЛМ в епархіяльній палаті у Стемфорді, у якій приміщується від багатьох років також загальний Український Музей.

Музейна заля для лемківських експонатів чудова, але треба придбати для неї більше необхідного музейного устаткування. Над цим працюємо, але брак фондів не дозволяє на те, щоб все відразу зробити.

З приємністю подаємо нашій громаді до відома, що почесними членами Українського Лемківського Музею стали наші Владики: Архиєпископ - Митрополит Стефан Сулик, єпископ - помічник Роберт Москаль і єпископ Василь Г. Лостен.

Щирі слова підтримки для УЛМузею надіслав також Патріярх Йосиф Сліпий; повний текст привіту подаємо нижче.

Адреса адміністрації Українського Лемківського Музею така: Ukrainian Lemkos' Museum, P.O. Box 23, Camillus, N.Y. 13031.

Мгр Микола Дупляк

На Захід...

(Закінчення зі стор. 1)

власного існування так високо, що сіяють і до нині для нас світлими маяками і будуть сіяти вічно.

...В нинішню добу великого технічного й соціяльного поступу, коли в найглухіших кутках землі найбільш відсталі народи рвуть колоніяльні пута, пробуджуються до самостійного державного життя, український нарід дальше спати не може. Він мусить підняти боротьбу за свої законні, священні, загальнолюдські права і свободу.

Боротьба ведеться за Українську Самостійну Державу, за землю, за волю, за людську гідність".

Свято Весни та літні табори станиці Вашінґтон

Кемп Дейвид - це відпочинкова оселя президентів Америки. Названа вона президентом Айзенгавером в честь внука Давида. Недалеко цієї оселі, в Кемп Ситі Мавнт, стейтового парку Катоктин, вашінґтонська пластова станиця влаштувала Свято Весни 29-го і 30-го травня та Станичний Табір від 4-го до 17-го липня. Варто згадати, що Свято Весни відбулося під знаком пластового доброго діла — наполегливої праці.

Пластуни та батьки невтомно чистили терен і колиби, ремонтували будівлі та сіяли траву, щоб помогти державній парковій установі та щоб приготовити оселю для станичного табору. Під час Свята Весни станиця на чолі зі станичним д-ром Орестом Гаврилюком привітала Начального Пластуна д-ра Юрія Старосольського, крайову командантку пластунок пл.сен. Ірину Куровицьку та крайового коменданта пластунів, пл. сен. Михайла Мочулу. В присутності вищезгаданих пластунів завершено Свято Весни численними відзначеннями юнацтва та новацтва.

Той сам ліс привітав коло 110 учасників станичного табору, які з'їхались туди в неділю, 4-го липня. Окрім вашінґтонців, табір включав учасників з Балтимору та з дальших місцевостей - навіть із далекого Дітройту. Пластуни станичного табору виявили, як люблять природу та мандри, назвами, які підібрали до своїх таборів: „Чарівний ліс" (новацький табір); „Чарівні кочовики" (табір юнаків); „Вітер нас кличе" (табір юначок). Командантkою табору пластових новаків була ст.пл. Маруся Боднаренко; комендантом табору пластунів юнаків був ст.пл. Роман Ясінський; командантkою табору пластунок юначок була ст.пл. Оксана Куровицька. Д-р Дан Фонтана очолював медичну опіку, а кухня була в заряді невтомного Пластприяту (Соні Круль і Марти Леґецкіс) та батьків.

В програму юнацьких таборів входила теждводенна 20-милева прогулька. Юначки зокрема показали там велику завзятість, бо хотіли „заправитись" на ЮМПЗ. Юнаки виявили відвагу й спритність під час важкої 4-годинної прогульки у печерах Західньої Вірджінії.

Маруся Боднаренко невтомно викликала мистецькі здібності в новаків та новачок, наслідком чого пластова їдальня виглядала як мистецька ґалерія. Слід згадати, що станичний табір поруч станичного вміло підготовили й адміністрували вашінґтонські „Лісові Чорти" - Кодло „Чортка".

Все сприяло великому успіхові табору, включно з погодою; навіть трава, засіяна під час Свята Весни, шелестіла пластунам станичного табору своєю шовковицею.

Наталя Захарченко

Із праці „Козуба" в Торонто

Канадський добробут у теперішний час і різні життєві вигоди мимоволі витісняють зацікавлення громадськими справами й створюють пустку, яку не легко заповнювати чи оживляти. Ці проблеми багатьох турбують, а для багатьох не існують, - мовляв, яке мені діло до культурних імпрез, „моя хата скраю і не мені цим ділом турбуватися".

Таке поступове збайдужіння до рідної культури часто вбиває в багатьох людях творчу ініціятиву, і колись активні люди мимоволі відходять від праці. Ця серйозна проблема збереження й поширення культурних надбань чи не найбільше турбує членів мистецького товариства „Козуб", яке восени закінчило двадцять п'ять років своєї праці й почало прямування у друге чвертьсторіччя.

Мірилом наполегливої праці „Козуба" може послужити ряд вечорів, які відбувалися восени, зимою і на весні цього року.

• • •

Жовтень. „Імпресіоністи письменники в українській літературі". доповідач Олександра Черненко-Рудницька з Едмонтону. Тема доповіді безпосередньо зв'язана з рядом прикладів у літературі, якими доповідачка вдало ілюструвала свій виступ. Вона, працюючи в університеті як літературознавець, уміє не тільки проаналізувати складний шлях модерних течій, а також навести характерні зразки, які допомагають належно розуміти сучасний модернізм.

Жовтень. „Система шкільництва в Совєтській Україні." Доповідач Вікентій Літвінов. Це вже друга його доповідь на педагогічну тему, в якій уважно він розібрав серйозні проблеми сучасного виховання української молоді як в Україні, так і Канаді. Доповідач довгі роки працював у совотській освітній системі, тож навів ряд спостережень із свого педагогічного досвіду.

Цьому доповідачеві слід би виступати не тільки в „Козубі", а теж перед більшою авдиторією учителів і виховників рідношкільної молоді. Досвід, приклади і обмін думками під час дискусії чи доповнень напевно був би поштовхом до покращання праці в школах і на курсах українознавства, що, на жаль, непомітно котяться вниз.

Грудень. „Життя і творчість Григорія Сковороди". Доповідач Марія Божик. Ця тема в інтерпретації доповідачки мала нове насвітлення і глибину, що свідчило про солідну підготовку до доповіді. Наче рефлектором, вона підсвітлила деякі сторінки життя філософа і глибше окреслила цю яскраву в українській літературі й культурі постать.

Багатогранність праці Сковороди, починаючи з філософських думок, учителювання, пісень і літературних нарисів, дала поштовх для розвитку філософської думки не лише на Україні, а також в інших слов'янських країнах. Це була постать, яка ішла до живих, щоб розганяти сумніви і піймати недосяжну жар-птицю рідних вольностей. Він, як ніхто інший із філософів, розумів, що у рабстві - вічна мука, бо для культурного розвитку потрібне прагнення і розум, який розуміє, де зло і як з ним боротися.

Грудень. „Юрій Брандес у Львові 1898 року". Доповідач Борис Мигаль з Оттави. Доповідач і сама назва доповіді викликали зацікавлення і, не зважаючи на погоду, прийшло досить публіки. Доповідач, користуючись майже забутим архівним матеріялом, зробив цікаві дослідження, як чужинець — людина жидівського походження, оцінював український народ і його культурні прагнення до самостійного державного існування.

Перебуваючи в Польщі і маючи приязнь впливових польських діячів, Брандес вирівнював невірне насвітлення української історії та злагіднював неприхильне ставлення поляків до українців. Таку цікаво досліджену тему слід було б видати окремою брошурою, щоб українці мали уяву, як не-українець нас оцінював та обороняв перед сусідами.

Лютий. „Чверть століття культурної праці в „Козубі". Доповідач Мар'ян Дальний з Ґвелф, Онтаріо, головний редактор журналу „Нові Дні". Напередодні доповіді у королівській консерваторії Торонтонського університету для звеличення річниці відбувся концерт оперового співака Йосипа Гошуляка і піяністки Тетяни Ткаченко.

Концерт присвятили членам, які багато праці вклали в ділянки культури і мистецтва й передчасно відійшли в засвіти з рядів української громади. Програмою з творів Бортнянського, Косенко, Чайковського, Фоменка, Ревуцького і Моцарта вшановано пам'ять світлої пам'яті М. Голинського, П. Степа, П. Волиняка, Б. Олександрова, С. Босого і ряду інших, які трудилися для збереження рідної української культури.

Другого дня доповідач накреслив скомплікований шлях праці „Козуба" з його перешкодами, які товариство побороло; воно горде за своє дальше існування.

Крім змістовної доповіді в програмі також виступили: Ансамбль бандуристів ім. Хоткевича, квартет „Чорнобривці", співачка Елеонора Бербенець і колишній актор київського театру ім. Франка Ростислав Василенко з Оттави.

Як доповідь, так і виконавці програми залишили приємне враження своїм мистецьким умінням дати культурне задоволення українській публіці.

Березень. „Айра Олдрідж виступи в Україні і дружба з Шевченком". Доповідач Михайло Ґава. Це справді, — як висловлювалися в пресі і усно, — була академічна доповідь, яку варто й другий раз послухати. Доповідач як бібліотекар мав змогу розглянути столітньої давнини архівний матеріял і за його змістом побудувати ілюстровану доповідь.

Олдрідж пройшов перед слухачами не тільки з труднощами, які йому часто ставили недруги, але також із славою, якої не мав мабуть жодний театральний артист, що виконував шекспірівські ролі — Отелла та інші.

Це мабуть чи не вперше у Канаді була така українська доповідь, де так солідно документами насвітлено геніяльного актора - негра і його щиру дружбу з українським генієм — Шевченком.

Червень. „Авторський вечір письменників з Австралії — Божени Коваленко і Дмитра Нитченка-Чуба". Голова „Козуба" Іраїда Черняк зробила перегляд життя обох письменників в Україні і на чужині та познайомила з літературним дорібком як українською, так і англійською мовами. Виступи обох працівників літератури були прекрасним зразком української літературної мови і мистецтвом у поезії та прозі. Виступ Божени Коваленко і Дмитра Нитченка допоміжно ілюстрували художнім читанням члени драматичної групи молоді „Муза" — Катерина Матковська, Надія Куца, Віктор Ліщина і Максим Колесник.

Милою несподіванкою вшановано авторську працю письменників виступом молодої бандуристкои Галини Пузак, яка під супровід бандури проспівала декілька українських народних пісень.

Добре було б, щоб козубівці зробили окремий концерт з участю Галини Пузак, Асі Заброварної і Андрія Дудича. Як бачимо, мистецькі сили є, і „козубівці" таки вміють працювати.

К. Сенишин

Українська бібліотека в Торонто

Привітливий і просторий осередок українського культурного життя міста Торонто—Інститут св. Володимира, збагатився великою бібліотекою, офіційне відкриття якої відбулося 30-го травня ц.р.

Відкрив урочистості голова ради Інституту, його багатолітній доброчинець д-р Петро Смильський. Програмою керував редактор журналу „Форум" і перший організатор бібліотеки Андрій Григорович.

Стяжку входин перетяв запрошений із Ню Йорку відомий український мистець Яків Гніздовський, який подарував бібліотеці присвячений їй власноручний екслібрис.

Привітала численних гостей керівник бібліотеки Віра Скоп—абітурієнтка бібліотекарства Торонтонського університету, яка приклала багато зусиль для росту книжкового фонду і професійного рівня бібліотеки.

Започаткована у 1963 році, бібліотека Інституту св. Володимира нараховує тепер 15 тисяч книжок різноманітної тематики, число яких постійно росте й доповнюється. Бібліотека має підстави вважатися однією з найкращих у Північній Америці, диспонуючи особливої вартості реритетами джерельними довідниками, якими послуговуються дослідники та любителі української книжки.

Розташована поблизу Торонтонського університету, бібліотека служить інформаціями студентам україністики. Окрему вартість становлять збірки історичних мап України, фільми в українській мові, звукові записи-виклади, прозірки, мікрофільми, освітні матеріяли, річники різних газет й журналів, збірки афіш, колекції історичних фотографії з доби раннього поселення українців стають важливою колекцією й джерелом інформацій для сучасних і майбутніх дослідників.

Успіх Інституту св. Володимира та створеної ним бібліотеки завдячується широкій підтримці українців, що виходить поза межі міста Торонто. Створена заходами православних українців, інституція знайшла швидке зрозуміння і підтримку широкого патріотичного загалу без уваги на різниці віроісповідань чи ідеологій. На потреби недавньої реконструкції та поширення імпозантного будинку св. Володимира щедро відгукнулася ціла українська громада, якій Інститут і новообладнана бібліотека стоять до послуг.

Мрією ентузіястки української книжки і бібліотекарки Віри Скоп є створення тут найкращої і найповнішої української бібліотеки у вільному світі. З радістю і вдячністю вона приймає книжкові дарунки, які мандрують на відповідні секції широких полиць: „Надсилайте мені усі ваші зайві книжки",—заохочує вона від відувачів та зацікавлених її допомогти. На запитання: що вона робить із дублікатами, вона відповідає, що дублікати йдуть на обмін із різними бібліотеками, які таких книжок не мають, або такі підвійні примірники книжок продаються. „Ось недавно ми продали книжок на три тисячі долярів, за що купуємо нові видання чи потрібне бібліотекарське устаткування",—пояснює вона.

На вістку про офіційне відкриття бібліотеки відгукнувся із поздоровленням й благословенням Блаженніший Митрополит Мстислав, надіславши власний щедрий грошовий дарунок.

Інститут св. Володимира і його бібліотека розраховують на дальший зріст та підтримку широкої громади, для культурної обслуги якої він був покликанний і створений у 1944 році.

Адреса Інституту і бібліотеки: St. Vladimir Institute Library, 620 Spadina Ave., Toronto, Ont., Canada, M5S 2H4

О.С.

Ділимося сумною і болючою вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в середу, 4-го серпня 1982 року відійшов у Вічність на 88-му році життя, наш Найдорожчий

БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

МИХАЙЛО ХОМ'ЯК

поручник УСС, ДУН — 1-ої Української Дивізії УНА, член УВО і ОУН та довголітній політв'язень польських і німецьких тюрем.

Покійний народився 18-го листопада 1894 р. в селі Верхня, повіт Калуш. В 1949 р. прибув до США, де замешкав у Філядельфії, Па.

ПАРАСТАС в неділю, 8-го серпня 1982 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd., Філядельдія, Па.

ПОХОРОН в понеділок, 9-го серпня 1982 р., з того ж заведення, о год. 8-ій рано до церкви св. Арх. Михаїла при 1013 Fox Chase Rd., Jenkintown, Pa., а потім на Вічний Спочинок на цвинтар Св. Марії на Факс Чейсі.

Покійний залишив горем прибитих:

МАРІЮ КОВАЛИШИН — дочку з чоловіком СТЕПАНОМ
ЛЮБУ МЕДІНУ — внучку з чоловіком РОМАНОМ
НАТАЛКУ КОВАЛИШИН — внучку
ДАВИДА І КСЕНЮ — правнуків
та Рідню в Україні, Англії і Франції

•

Замість квітів на могилу, Родина просить складати пожертву на Фонд Св. Софії в Римі.

Св. п. Кирило Левченко

(посмертна згадка)

В середу, 7-го липня ц.р., у Денвері, Кольорадо, у одному із місцевих шпиталів відійшов від нас у вічність щирий українець, громадський працівник, вірний син нашого народу Кирило Левченко. З приїздом до Денверу він включився відразу в розбудову громади. Він завжди був серед тих, які анґажувалися до громадської праці. Св. п. К.Левченко був активний у набутті церкви; він разом із своєю дружиною перший організував суботню школу; обоє вони як професійні учителі роками виховували нашу молодь, защеплюючи в них любов до України та українського народу, культури і Церкви. Він був одним з будівничих місцевого відділу УНСоюзу та довголітнім його головою; основоположником місцевого відділу УККА і його очолював теж певний час; він співпрацював з Пластом, УВАН-ом; був усюди там, де потрібно було громадської допомоги чи поради, радіючи кожним громадським успіхом і боліючи невдачами. Він той, який всеціло посвятив себе для громади — для спільноти. Після того, як св. п. К.Левченко відійшов від активного громадського життя, він посвятився публіцистичній праці. Статті — „Поневолені нації та Московія" і „Голод на Україні" друкуються у „Визвольному Шляху" (Лондон", інші праці, вже закінчені, очікують видання, а ще інші — чекають на упорядкування.

У п'ятницю, 9-го липня, місцевий парох католицької української церкви о. крилошанин Павло Смаль відправив в погребовому заведенні Парастас і Панахиду, опісля хор української православної церкви відспівав Панахиду, при численній участі приятелів і громадян. Після церковних відправ голова ОбВУА проф. С.Орищин віддав останній салют від побратимів зброї при стійці комбатантів, а Мирослав Кальба попрощав спочилого від родини, громади, УНСоюзу та інших організацій.

Ранком наступного дня до Служби Божої та похоронних відправ станули о. крилошанин П.Смаль та о. д-р Павло Баб'як. Опісля численні приятелі відпровадили св. п. К.Левченка на вічний спочинок на цвинтар Мавнт-Олівер, де його могилу опечатив о. крилошанин П.Смаль. Покійний залишив у глибокій жалобі дружину Стефанію, з дому Єліта Коритко, та чотири сестри в Україні, ближчу і дальшу родину, друзів і приятелів.

Кирило Левченко народився в 1900 року на хуторі біля Полтави в старій лицарській козацькій родині, бо предки його уже у 1600-их роках за хоробрість були відзначені гербом „Ґриф". Прийшов він на світ як сьома дитина в родині, у якій було чотири сини і чотири дочки. Виховувався він, як і всі в родині, на козацьких традиціях. Озброєний духом мазепинським, був він вірним сином свого народу. Тому у вирі Першої світової війни, як прийшла слушна хвилина, не залишився він вдома, але долучився до своїх трьох братів, щоб зі зброєю в руках охороняти волю і свободу свого народу. Усі брати полягли на полі слави; у живих зберіг Пан Біг лише Кирила.

Закінчивши Педагогічний Інститут, св. п. К.Левченко переїхав на Донбас замести за собою сліди. Тут він всеціло посвятився учительській праці в середніх школах. Та часи жорстокі під совєтською владою не давали йому можливости працювати на одному місці, тому часто він його змінював. Проте це не багато помагало, бо після НЕП-у він потрапив у вязницю, де переходив жорстокі знущання і поневірення два роки.

В кінцевій стадії Другої світової війни, коли творилася Українська Національна Армія, він — вірний син свого народу, зголосився до ген. П.Шандрука і служив у пропаґандивному відділі. Після війни, як більшість з нас, подався на Захід і оселився в Зальцбурзі в Австрії. Тут він включився в організування найбільшого українського табору переміщених осіб і деякий час керував цим табором, організуючи громадське життя та школи.

Тут, у Австрії, познайомився він із своєю судженою Стефанією, з якою одружився. Вона до останніх днів його життя ділила з ним вигоди і невигоди дальшої еміграції, була йому вірною подругою і дорадницею. В Америці подружжя Левченків замешкали у Денвері і тут цілий час працювали серед громади і для громади, де і спочив він навіки. Не поталанило спочити на полтавській землі, яку він так щиро любив, але вільна хоч чужа земля буде йому напевно легкою.

Друг

...А сами...

(Продовження зі стор. 2)

тисяч ворожого трупу вкрило рясно долину і ворог зламаний психічно і фізично, несподівано-сильним ударом антів, покинув їхню країну та подався чимдуж далі на Захід.

Віки пройшли від того часу, та ще й сьогодні на Долинах український бойко не раз виоре останки зброї чи кости — свідків лютої січі з ворогом, а в довгі зимові вечори, дівчата й хлопці на вечорницях слухають оповідань старших про те, як то лицарський князь Бус усе хотів схопити своїм юним умом і бойовою одчайдушністю, і смертю героя поляг за волю рідної землі.

Про спомини...

(Продовження зі стор. 2)

воленого народу. Атакуючи Леніна, він покликався на самого Леніна, який у свій час казав, що большевики повинні підтримувати націоналізм поневоленої нації, як протест проти поневолення.

Будучи членом першого комуністичного уряду на Україні (народним комісаром військовий справ та членом делеґації Української ССР на Берестейську мирну конференцію), — Шахрай перший збагнув подвійність та облудність ленінської національної політики супроти неросійських народів.

Уже в квітні 1918 року відбулась у Таганрозі з участю Шахрая нарада большевиків України, яка ухвалила створити незалежну від Москви комуністичну партію большевиків України. Перебуваючи в Росії під час німецької окупації України за гетьмана — Шахрай написав книгу „До хвилі", — де гостро нападав на ленінську національну політику, доводив, що вона лише в теорії інтернаціоналістична, а на ділі — великодержавницька, шовіністична.

„Радянська влада" на Україні — писав Шахрай — повинна вирости з визвольної національної революції та бути створена самим українським народом, а не принесена в Україну на російських багнетах.

Для цього Україна мусить бути самостійною та незалежною державою. Доки цього не буде, — казав Шахрай, — „доти для українського робітника й селянина бути 'націоналістом' і 'шовіністом' є не тільки історичним правом але й історичною необхідністю, історичною повинністю. Прямо й одверто заявляю: ми не злякаємось і справжнього шовінізму, якщо іншого шляху (до визволення) не буде". (Шахрая 1919 року на Кубані розстріляли денікінці).

Здушивши російськими багнетами українську національну революцію та встановивши свою владу на Україні — російські большевики не змогли одразу спинити бурхливий розвиток духового та культурного відродження народу. Вони мусіли співпрацювати та рахуватися з досить чисельною комуністичною партією большевиків України. Ще свіжі були в пам'яті українських комуністів пересторогі та настанови Шахрая.

Хоч ленінська комуністична доктрина, зокрема національна політика, вважала, що національне відродження неросійських народів, зокрема українського — це буржуазна націоналістична контрреволюція, яку треба нещадно нищити вогнем та залізом, — проте в перше десятиліття становлення совєтської влади на Україні, в обличчі існування незалежної чисельної комуністичної партії большевиків України — російські комуністи в широких маштабах застосувати цю ленінську доктрину були ще не всилі.

Вони ще прямо не втручались у життя мистецьких організацій та творчих колективів. Це й дало змогу українській національній революції знайти своє продовження у культурному відродженні 20-их років, а творцям цього відродження продовжувати свою творчу працю, нести на своїх плечах той важкий тягар та обов'язок перед своїм народом, що їх поклала на них революція.

Коли російські комуністи, захопивши всі ключові позиції в українському уряді, через своїх емісарів — Кагановича та Постишева — почали наступ на українську комуністичну партію та українське культурне відродження, Курбас рішуче відмовився піти на будь-який компроміс та зробити „Березіль" наймичкою пануючого режиму — його політики.

Рішуче сказавши своє „ні" — він мусів загинути.

Про все це безсторонньо, об'єктивно докладно та документально оповідає Гірняк в своїх Споминах . Ця книга читається на одному диханні від першої сторінки до останньої. Почавши їх читати, вже не можна відірватись.

Треба було глибоко пережити та по-філософськи осмислити свою добу, щоб так об'єктивно написати спомини. Ця книга безперечно увійде в золотий фонд нашої літератури.

Читач має право спитати, а де ж сам Гірняк? Ми звикли що автори спогадів завжди хворіють на самозакохання та хизуються перед читачем, водночас копаючи своїх противників.

Гірняка в спогадах немає (сховався за лаштунками). Він ще фіґурує напочатку (дитячі та юнацькі роки), інколи, де цього не можна оминути, в середині тексту та лише знову виринає вкінці спогадів.

Неперевершений майстер перевтілень, талановитий лицедій, перевтілився в неменш талановитого Богом обдарованого письменника, від якого читач має право вимагати спомини про свій власний та Олімпії Добровольської шлях у театрі.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ІРЕНА ВИННИЦЬКА, член УНС Відд. 239-го ім. св. Юрія у Філядельфії, померла 15-го липня 1982 року на 72-му році життя. Нар. 1910 року у Львові Україна. Членом УНС стала в 1958 році. Залишила в смутку мужа Володимира, доньку Марту Морачевську, сина Ігоря і сестру Стефу з родинами. Похорон відбувся 19-го липня 1982 року на цвинтарі св. Марії в Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа.

ІРЕНА СТОЙКО, член УНС Відд. 206-го Т-ва Запоріжська Січ у Вунсокеті, Р.І., померла 12-го липня 1982 року на 87-му році життя. Нар. 9-го вересня 1892 року в Україні. Членом УНС стала в 1926 році. Залишила в смутку три дочки, брата, 7-ох внуків і 14 прабнуків. Похорон відбувся 14-го липня 1982 року на цвинтарі св. Михайла в Блекстоні, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!
Лев Гардінк, секр.

ПАВЛО ГУЗАР, член УНС Відд. 76го ім св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж., помер 18-го липня 1982 року на 59-му році життя. Нар. 1923 року в Ню Джерзі. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Ліорріне, дочку Керен, сина Андрія, маму Марію і двох братів Антонія і Йоана. Похорон відбувся на цвинтарі „Крест Гейвен Меморіял Парк в Кліфтоні, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Юлія Демчук, секр.

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Дозвольте пригадати Вам, що вкладки повинні бути вплачені вже в першому дні місяця, коли припадає чергова платність.

Тому проситься належні вкладки вирівнювати не пізніше, як 25-го дня даного місяця.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ПРО КОНВЕНЦІЇ УНС ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ

Конвенції Українського Народного Союзу завжди були головними етапами в розвитку не тільки самого Союзу, але і всієї Української Громади в Новому Світі. Чого можна очікувати від перебігу і рішень та висліду відбутої недавно 30-ої з черги конвенції цієї найстаршої і найбільшої української установи у Вільному Світі, базуючись на досвіді минулого?

Інформації про це знайдете у виданій безпосередньо перед 30-ою Конвенцією книжці **А. ДРАГАНА.**

У ДЗЕРКАЛІ КОНВЕНЦІЙ УНС

У книжці, крім вступної загальної характеристики усіх попередніх 29 конвенцій, подано основні інформації про них:

- де і коли вони відбулися,
- скільки було делеґатів,
- який у тому часі був організаційний і фінансовий стан УНС,
- які важливіші рішення винесено та кого обрано до проводу.

Книжка ілюстрована, має 72 сторінки і коштує ТІЛЬКИ ЧОТИРИ ДОЛЯРИ.

Замовляти в книгарні „Свобооди":

"SVOBODA" BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N. J. 07302

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЗМІНИ ЦІН ЗА ОГОЛОШЕННЯ
у щоденнику „Свобода" та у "Ukrainian Weekly"

З уваги на підвишку поштової оплати (понад 100%) за висилку „Свободи" та „Українського Тижневика", як також поважний зріст цін паперу та інших друкарських матеріялів, Адміністрація „Свободи" є **ЗМУШЕНА** піднести ціни оголошень, які обов'язуватимуть з днем **1-го квітня 1982 р.,** а саме:

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки .... $ 6.00

1 інч через одну шпальту — за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) $10.00

Оголошення на 8 шпальт, без огляду на їх зміст по .... $10.00 за кожний інч.

Якщо до оголошення включається знімку — коштуватиме додатково:

Фоторепродукція на одну шпальту ---------- $ 8.00
Фоторепродукція на дві шпальти ---------- $10.00
Фоторепродукція на три шпальти ---------- $12.00

Оголошення на чергове число мусить вплинути до Адміністрації 2 дні перед появою числа.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ UKRAINIAN WEEKLY (НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ)

1 інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки ---------- $ 6.00

1 інч через одну шпальту — за праватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів, і т. д.) ---------- $10.00

Оголошення на чергове, недільне видання, мусить вплинути до Адміністрації до ПОНЕДІЛКА.

Телефонічно оголошень НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ, тільки у наглих випадках.